

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא עה.

קניגיא. לידת חיות בקשת ורומת. כל מיני לדה קרוי כן וכן נשמיטת חולין (דף ס:). וכי משה רבינו קניגיא או בליטטרי היס: **הסמשוך נו'.** וכי אתה יכול לעשות קניגיא עם לוימן. מכלל דעמידה [לקניגיא]: **העושו יגש חרבו.** זבחות כתיב בזיוו. וה"ה עם לוימן: **מפני יתו.** שמתוך שיש לו הצל וחמימות הרבה יולא ריח קשה: **ממקמה.** כשמיים כמו רוחק מרקת (שמות ז) מתוך שהכניס ראשו לגן עדן: **סלמים סלמים.** שגללים חפירות עמוקות ציס כחלמים של ממריסה: **אחריו.** כשמתה יארו נתיב היס: **אינו חוזר לאיסור.** מרוב המיס שחסרה: **סופו.** היינו מלמעלה גג וארבע דפנות מארבע רוחות. אל היינו סיכוך בלא מחילות: **וסקרינו.** היינו דבר מועט שקושרו לתלות בצוארו כמין קמיע: **שמשווי.** חומותיך: **פליגי בה.** בצננים של חומות ירושלים ממה יהיו אלו אצנים שעמידים להיות: **כדון וכדון.** כדברי זה וכדברי זה היינו כדבר משהס וישפה תבנה. ואע"פ שמקרא זה קדם לבני ר' חייא טובא יש לומר שכן נתמצא ישעיה שדכדברי כל המפרשים עמידה להצנות: **והוקק עשר.** של רוחצ צרום עשרים. והיינו אקדס לשון קודש שחוקק כהא ומשמע נני אכן טובה ששמאלה כהא קודמת כמו קודמי אש (ישעיה ז): **אקדה.** קרבונוקל"ל בלע"ז ובתרגום יונתן אצני גומרא: **כניעסא דלויולסא.** צילת עוף קטן ששמו תאלי: **קוממיות.** שמי קומנות. שני ממין דריש: **כספי קומוט** של אדם הרשון. שמיעטו עד ק' אמה צמקת חגיגה (דף יב:). **ההיכל** של בית שני שהיה רוס מלכה אמה ולפי קומנות ט' כריך עשרים גבוהים. וקשיל לר' יוחנן דלמר רוס עשרים: **לכווי דבי זיקא.** לתלנות העשוין לאור והיינו שעריך דקרא חלונות החומה: **עש יומם.** אחד ועשן ז' ונוגה ג' אש ד' להצה ה' כי על כל כבוד ז' חופה ז'. ולי"נ כי על כל כבוד אינו מן החשבון אצל וסוכה מהיה ללל יומם דסמין ליה לסיפיה דהאי קרא הוה השביעי והאי על כל כבוד לכדמפרשי' בסמון אתא: **שעיניו זרות.** שלל לההנותו מנכסיו: **נכוה.** חופתו של קטן מחופתו של חבירו הגדול ממנו: **שצלוס הדור.** שראו משה ויהושע: **אוי לה לאוסה בוסה.** שבזמן מועט נתמעט הכבוד כל כך שהרי יהושע היה נציא ומלך כמשה ולא יכול להגיע לכבודו: **צעדן גן אלסיה הייט.** צמירס מלך לור כתיב. וכי סבור אתה להיות כאלס הרשון שהיה בגן עדן והיו לו כל החופות הללו אודס פטדה וגו' עד זה הרי עשר. אצל כל אכן יקרה לא חשיב דכולל ואח"כ מפרש מאי כל אכן יקרה דלמנן אודס פטדה וגו': **ווכב א"ר יוחנן** וגרוע שבזון זה **נוכו'.** וזהב אקרא קא מהדר לפרושי גרוע שבזון זהב מכלל דחשוזין יתר מלאי: **צך נפסכלא.** כשברחמי עולמי שאלתה עתיד למרוד ולעשות עלמן אלה וברחמי נקבים כאלס שמויאזין ריעי מוף חלול הוה ומנוקב ציוס הברלך ציוס שנתמי אל לצי שתהא נכרא צו ציוס כונוו הנקבים צאלס: וקנסתי

פליגי בה תרי מלאכי ברקיע. ואליהו אמר להן דלאמר פרק מי שהולארוס (ערוזין דף מג). לאו אליהו אמרינהו: **חד אמר ישפה** וחד אמר שהם ואמר הקב"ה בדין וברדין. ר"ת ל"ג לה ולית דגרסי ומפרשי דקאי אכתוב דלעיל הני מרצין צפוך אצניק ויסדמין וספיריס פירוש דקין וכדון היינו פוך צפסיקתא דמפרש מאי דכד רבי צפסיקתא דמפרש מאי דכד רבי אצל אמר דקין וכדון והסס לא איירי לא מלאכי ולא אמוראי אלל ודאי קאי אפוך וספיר כדכתיב לעיל: **טפף**

ומרתיה כל מימות שבמצולה שנאמר **3** ורתיה כסיר מצולה ואלמלא מכנים ראשו לגן עדן אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו שנאמר **3** ישים כמרקחה ובשעה שצמא עושה תלמים בים שנאמר **4** אחריו יאיר נתיב אמר רב אחא בר יעקב אין תהום חוזר לאיתנו עד שבעים שנה שנאמר **4** יחשוב תהום לשיבה **5** ואין שיבה פחותה משבעים אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים במשרו של לוימן שנאמר **5** יכרו עליו חברים ואין כרה אלא סעודה שנאמר **6** ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו ואין חברים אלא תלמידי חכמים שנאמר **7** היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני והשאר מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים שנאמר **5** יחצוהו בין כנענים ואין **8** כנענים אלא תגרים שנאמר **8** כנען בירו מאזני מרמה לעשק אהב ואי בעית אימא מהכא **9** אשר סוחריה שרים כנעניה נכבדי ארץ ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סוכה לצדיקים מעורו של לוימן שנא' **10** התמלא **6** בסוכות עורו זכה עושין לו סוכה לא זכה עושין לו **11** צלצל שנאמר **10** וצלצל הגים ראשו זכה עושין לו צלצל לא זכה עושין לו ענק שנאמר **11** וענקים לגרגרותיך זכה עושין לו ענק לא זכה עושין לו קמיע שנאמר **12** ותקשרנו לגרגרותיך והשאר פורסו הקב"ה על חומות ירושלים וזיוו זרחך: **14** ושמתי כדכד שמשותיך א"ר שמואל בר נחמני פליגי תרי מלאכי ברקיעא גבריאלי ומיכאל ואמרי לה תרי אמוראי במערבא ומאן אינון יהודה וחזקיה בני רבי חייא חד אמר שוהם וחד אמר ישפה אמר להו הקב"ה להוי בדין וכדון **14** ושעריך לאבני אקדה כי הא **17** דיתבי רבי יוחנן וקא דריש עתיד הקב"ה להביא אבנים טובות ומרגליות שהם שלשים על שלשים וחוקק בהן עשר על עשרים ומעמידן בשערי ירושלים לגלג עליו אותו תלמיד השתא כביעתא דציצלא לא משכחינן כולי האי משכחינן לימים הפליגה ספינתו בים הוא מלאכי השרת דיתבי וקא מינסרי אבנים טובות ומרגליות שהם ל' על ל' וחוקק בהן עשר ברום עשרים אמר להו הני למאן אמרו ליה שעתיך הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה דרוש רבי לך נאה לדרוש כאשר אמרת כן ראיתי אמר לו ריקא אלמלא **18** (לא) ראית לא האמנת מלגלג על דברי חכמים אתה **19** נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות מיתבי **15** ואולך אתכם קוממיות רבי מאיר אומר מאתים אמה כשתי קומות של אדם הראשון רבי יהודה אומר מאה אמה כנגד היכל וכתליו שנאמר **16** אשר בנינו כנמיעים מגודלים כנעוריהם בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל כי קאמר ר' יוחנן לכווי דבי זיקא ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק שנאמר **17** וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונוגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חופה לפי כבודו עשן בחופה למה אמר רבי חנינא שכל מי שעניו צרות בתלמידי חכמים בעולם הזה מתמלאות ואחד עשן חופתו של חבירו אוי לה לאותה בושא אוי לה לאותה בלימה כיוצא בדבר אתה אומר **18** ונתתה מהודך עליו ולא כל הודך זקנים שבאותו הדור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה אוי לה לאותה בושא אוי לה לאותה בלימה אמר רבי חמא **19** (בר) חנינא עשר חופות עשה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון בגן עדן שנאמר **19** בעדן גן אלהים היית כל אכן יקרה וגו' מר זוטרא אמר אחת עשרה שנאמר כל אכן יקרה אמר רבי יוחנן וגרוע שבכולן זהב דקא חשיב ליה לכסוף מאי **19** מלאכת תופיך ונקביך כך אמר רב יהודה אמר רב אמר לו הקדוש ברוך הוא לחירם מלך צור כך נסתכלתי ובראתי נקבים נקבים באדם ואיכא דאמרי הכי קאמר כך נסתכלתי וקנסתי

כדכד. אכן טובה וכן שמה. משמעותיך. מלכות שהשפט זרע נהס. כמו מהלל פד) שמה וזמן היינו שמה משמ (מחזירין ק. 16: לשון חומה (סוטה 17). מלאכי אקדה. אפסיקתא דמפרש מאי דכד רבי צפסיקתא דמפרש מאי דכד רבי אצל אמר דקין וכדון והסס לא איירי לא מלאכי ולא אמוראי אלל ודאי קאי אפוך וספיר כדכתיב לעיל: **טפף**

רבינו גרשום

קניגיא. מלחמה: שנאמר התמשך לוימן בחכה. כלומר כן אמר לו הקב"ה לאיוב וכי אתה יכול למשוק לוימן בחכה: ובחבל תשקיע לשונו. כמו שפשה ע"י מלאכי: כמרקחה. דבר שפירח: עושה תלמים בים. כשהוא שותה מבין הים גלגל מצד אחר שאינו שותה: שנאמר ואחריו יאיר נתיב. כלומר כדן נתיב של ים שהוא שותה: צלצל. צל מצל ראשן: עושין לו קמיע. דבר הנקשר ותלוי על צואר: אמר להן הקב"ה כדון וכדון. להתי איקרי כדכד כלומר כדברי זה וזה משוהם וישפה יהיו מתוקנים: וחוקק בהן עשר ברום עשרים. כדן שבינסו ויצאו באותה חקיקה כמו שפושין בפתח והכי משמע ליה כעשוי: כביעתא דציצלא. כביעה של עוף [קסין] קוממיות (לימה): קוממיות כשתי קומות. כשתי קומות של אדם הראשון שמיעטו הקב"ה עד מאה אמה. אלמלא כנגד קומותן צריך להם פתח שמיעטו ויכנסו בוקיפה וקשיא לר' יוחנן דאמר לעיל חקק בהן עשר ברום עשרים ותו לא. ומשיני כי אמר ר' יוחנן ברום עשרים לכווי דבי זיקא. כלומר לחלונות קאמר שתהא הרוח מנשבת שיהיה לו לאותו הנגוד מחבירו שפיי שחטא ליקה: אוי לה לאותה בושא. שנגרע יהושע משה: אודס א' פטרה ב' והלום ג' תריש ד' שהם ה' וישפה ו' ספיר ז' נדך ח' וברקת ט' והוב י' כך נסתכלתי. כשברחמי עולמי שאתה עתיד למרוד ועושה עצמך אלוה. וברחמי באדם נקבים נקבים. שמויאזין ריעי מוף חלול הוה ומנוקב ציוס הברלך ציוס שנתמי אל לצי שתהא נכרא צו ציוס כונוו הנקבים צאלס: וקנסתי

תורה אור השלם

- 1 תמשך לוימן בחכה ובחבל תשקיע לשונו: איוב ב מה הוא ראשית דרבי אל העשו יגש חרבו: איוב ב יט 3 דרתיך כסיר מצולה ים: ישים כמרקחה: איוב כג 4 אחריו יאיר נתיב ויחשב תהום לשיבה: איוב כד 5 יכרו עליו חברים ויחצוהו בין כנענים: איוב מ ל 6 ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו וישלחם ויחבלו אל אדניהם ולא יספו עוד גודיה אמן וקא בארן יתראלי: מלכים ב כג 7 היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני: שיר השירים ה יג 8 כנען בידו מאזני מרקח לעשק אהב: הושע יב ה 9 מי יעץ זאת על צר המשעירה אשר תרקה שרים כנעניה נכבדי ארץ: ישעיהו כג כ 10 התמלא בשכות עורו ובצלצל גדים ראשו: איוב א כ 11 כי לוימן חן הם לראשך וענקים לגרגרותיך: מלי א ט 12 ותחקק בו בצפור וישקרו לגרגרותיך: איוב מ ט 13 והקלו גים לאורך ומלכים לגנה דרתיך: ישעיהו ט ג 14 ושמתי כדכד שמשותיך וישעריך לאבני אקדה וקל גברוך לאבני חפץ: ישעיהו נב יב 15 אני ג' אלהים אשר הוצאתי אתכם ממצרים ומצאתי להם עקרים ואשבר מות עליכם ואולך אתכם קוממיות: ויקרא כ יב 16 אשר בנינו כנענים כנענים כנענים: חזקיהו יא 17 וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונוגה אש להבה כי על כל כבוד לילה כי על כל כבוד חפה: ישעיהו ד ה 18 ותקמה מהודך עליו למען ישמעו כל עדר בני ישראל: מלכים ב כ 19 בעדן גן אלהים היית כל אכן יקרה מסבתך אדם פטרה והלום תרישע שהם וישפה ספיר נפך וברקת וזקב מלאכת חפץ ונקביך כך ביום הקראך כונו: יחזקאל כג כ

הגהות הב"ח

(א) גמי התמלא בשכות וסי: (ב) שם על זכה עושין לו על שאלת: **לעוי רש"י** קרבונוקל"ל א. אקדה (אכן יקרה).